

Ўзбекистон Республикасининг референдумида хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлардан қатнашадиган кузатувчилар тўғрисидаги НИЗОМ

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг “Ўзбекистон Республикасининг референдуми тўғрисида”ги Қонунининг 8 ва 9-моддалари, шунингдек референдумларни ташкил этиш ва ўтказиш борасидаги халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этилган қоидаларига мувофиқ ишлаб чиқилган бўлиб, Ўзбекистон Республикасининг референдумида (бундан буён матнда референдум деб юритилади) хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлардан кузатувчилар фаолияти тартибини белгилайди.

I боб. Умумий қоидалар

1. Хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлардан кузатувчиларнинг (бундан буён матнда хорижий (халқаро) кузатувчилар деб юритилади) фаолияти “Ўзбекистон Республикасининг референдуми тўғрисида”ги Қонун, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси (бундан буён матнда МСК деб юритилади) қарорлари ҳамда ушбу Низом билан, шунингдек умум эътироф этилган халқаро стандартлар ва халқаро ташкилотларнинг Ўзбекистон Республикаси қўшилган ҳужжатлари билан тартибга солинади.

2. “Ўзбекистон Республикасининг референдуми тўғрисида”ги Қонунга мувофиқ референдумга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишга доир барча тадбирларда хорижий (халқаро) кузатувчилар қатнашиш ҳуқуқига эга.

II боб. Хорижий (халқаро) кузатувчиларни таклиф этиш ва уларни аккредитация қилиш тартиби

3. Референдум тайинлаш тўғрисидаги қарор эълон қилинганидан кейин МСК хорижий давлатлар сайлов органлари ва халқаро ташкилотларга Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги орқали таклифнома юборади.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги ўз ташаббусига кўра ёки давлат ҳокимияти органлари, вазирликлар, идоралар, илмий-тадқиқот институтлари, бошқа ташкилот ва муассасалар таклифларига кўра референдумга хорижий (халқаро) кузатувчиларни таклиф этади.

Хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлар ҳам референдумда хорижий (халқаро) кузатувчи сифатида иштирок этиш истагини изҳор этиб, Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигига мурожаат этиши мумкин.

4. Референдумда хорижий (халқаро) кузатувчи сифатида иштирок этиш учун таклиф этилган, шунингдек бундай истакни изҳор этган хорижий давлатлар, халқаро ташкилотлар ўз кузатувчиларининг рўйхати, шахсини тасдиқловчи ҳужжатлари нусхалари, электрон фото суратлари (jpeg форматда, камида 100 КВ, 600x600px) ҳамда ушбу Низомнинг 1-иловасига мувофиқ анкеталарни Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигига тақдим қилади.

5. Хорижий давлатлар, халқаро ташкилотлар тегишли ҳужжатларни овоз бериш кунидан камида ўн кун олдин тақдим этиши лозим.

6. Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги тегишли хорижий давлатлар, халқаро ташкилотлар кузатувчиларининг ҳужжатларини илова қилган ҳолда МСКга тақдимнома киритади. МСК беш кунлик муддатда хорижий (халқаро) кузатувчиларни аккредитация қилиш тўғрисида қарор қабул қилади.

Аккредитация қилинган хорижий (халқаро) кузатувчиларнинг рўйхати МСКнинг расмий веб-сайтида эълон қилинади.

7. Қуйидаги ҳолларда хорижий (халқаро) кузатувчиларни аккредитация қилиш рад этилиши мумкин:

аккредитация учун тақдим этилган ҳужжатлар ушбу Низом талабларига жавоб бермаса;

ҳужжатлар ушбу Низомда белгиланган муддатдан кеч тақдим қилинса;

хорижий (халқаро) кузатувчининг ёки унинг номзодини кўрсатган ташкилотнинг фаолияти миллий қонунчиликка зид бўлса ёки Ўзбекистон Республикасининг суверенитети, хавфсизлиги ва миллий манфаатларига хавф солса.

8. МСК аккредитация қилинган хорижий (халқаро) кузатувчига ушбу Низомнинг 2-иловасидаги намунага мувофиқ мандат беради.

Мандат хорижий (халқаро) кузатувчи референдумга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида ўз фаолиятини амалга ошириши учун асос ҳисобланади.

III боб. Хорижий (халқаро) кузатувчиларнинг ваколатлари ва фаолият кўрсатиш тартиби

9. Хорижий (халқаро) кузатувчилар ўз ваколатлари доирасида қуйидаги ҳуқуқларга эга:

референдум ўтказувчи комиссияларнинг мажлисларида ҳозир бўлиш;

референдум участкасида ҳозир бўлиш, тайёргарлик ишларининг боришини, яширин овоз бериш кабиналарининг ёки хоналарининг жойлаштирилишини ва овоз бериш қутиларининг муҳрланишини, фуқароларнинг рўйхатга олинишини, овоз бериш бюллетенларининг уларга берилишини кузатиш;

овоз бериш куни овоз бериш жараёнини кузатиш;

муддатидан олдин овоз беришни ўтказиш вақти ва жойи ҳақида хабардор бўлиш ҳамда ушбу жараёни кузатиш;

фуқаронинг турган жойида унинг руҳсати билан овоз бериш жараёни, яширин овоз бериш принципини бузмаган ҳолда кузатиш;

овозларни санаб чиқишда ва референдум ўтказувчи участка комиссиясининг овоз бериш яқунлари тўғрисидаги баённомасини тузишда ҳозир бўлиш;

овоз бериш натижалари тўғрисидаги ҳужжатларнинг тегишли референдум ўтказувчи комиссия томонидан тасдиқланган кўчирма нусхаларини сўраш ва олиш;

кузатув олиб бориш давомида ўзи ёллаган таржимон ҳамроҳлигида бўлиш;

референдум ўтказувчи комиссияларнинг фаолиятига ҳамда овоз бериш жараёнига ҳалақит бермасдан ва овоз беришнинг яширинлигини бузмасдан фото, видео, аудио ёзувларни амалга ошириш (қамокда сақлаш ва озодликдан маҳрум этиш жойлари, ҳарбий қисмлар, даволаш муассасалари бундан мустасно);

кузатув натижалари бўйича оммавий ахборот воситалари вакилларига муурожаат қилиш;

ташвиқот белгилари бўлмаган, фамилияси, исми ва отасининг исми, ўзи вакиллик қилаётган ташкилотнинг номи кўрсатилган кўкрак нишонларини тақиш;

референдум ўтказувчи округ комиссияси томонидан участка комиссияларидан овозларни санаб чиқиш натижалари тўғрисидаги баённомаларни қабул қилиб олиш ҳамда округ бўйича овоз бериш яқунларини аниқлаш жараёнида ҳозир бўлиш;

ҳарбий қисмларда, қамокда сақлаш ва озодликдан маҳрум этиш жойларида тузилган референдум участкаларига бориш ҳақида камида уч кун олдин тегишли участка комиссиясини белгиланган тартибда хабардор қилиш;

агар референдум участкасида референдумга оид миллий қонунчилик ва халқаро нормалар талаблари бузилишига йўл қўйилган деб ҳисоблаш учун асослар бўлса, ўз кузатувлари тўғрисида ушбу участка комиссияси аъзоларига уларнинг ишига аралашмаган ҳолда маълум қилиш, шунингдек юқори турувчи референдум ўтказувчи комиссияларга хабар бериш;

референдум тўғрисидаги қонунчилик ҳужжатлари ҳақида ҳамда референдумга тайёргарлик кўриш ва унинг ўтказилиши бўйича ўз фикрини баён қилиш.

Хорижий (халқаро) кузатувчилар қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқлардан ҳам фойдаланади.

10. Хорижий (халқаро) кузатувчиларнинг мажбуриятлари:

ўз фаолиятида Ўзбекистон Республикаси Конституциясига, қонунларига, жумладан Ўзбекистонда бўлиш қоидаларига, референдумни ташкил этиш ва ўтказиш борасидаги халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этилган норма ва принципларига амал қилиш;

референдум устидан халқаро кузатувни амалга ошириш борасидаги ўз вазифаларини холислик, сиёсий бетарафлик принципларига амал қилган ҳолда бажариш, референдум ўтказувчи комиссиялар, давлат органлари, мансабдор шахслар, референдум иштирокчиларига нисбатан қандай бўлмасин бирон-бир тарзда афзаллик билдиришдан воз кечиш;

барча даражадаги референдум ўтказувчи комиссияларга, давлат ҳокимияти ва бошқарув органларига ҳамда бошқа ташкилотларга кирганида МСК томонидан берилган мандатни шахсини тасдиқловчи ҳужжат билан биргаликда кўрсатиш;

ўз хулосаларини ўтказилган кузатув ва ҳақиқий материаллар билан асослантириш.

11. Хорижий (халқаро) кузатувчиларга қуйидагилар ман этилади:

овоз берувчи овоз бериш бюллетенига ўз белгисини қўяётган пайтда овоз бериш кабинасида ёки хонасида бўлиш;

овоз берувчиларга таъсир ўтказиш, бирон-бир ташвиқот материали ёки адабиёти тарқатиш;

овоз берувчилардан улар қандай овоз берганликларини суриштириш ёки уларга овоз бериш бюллетенига белги қўйишда бирон-бир тарзда ёрдам кўрсатиш;

референдум ўтказувчи участка комиссиясининг фаолиятига, шу жумладан овоз бериш қутилари муҳрлаш, уларни очиш, овозларни санаб чиқиш чоғида аралаштириш;

референдум куни ва овоз бериш бошланишидан бир кун олдин жамоатчилик фикри сўровлари натижаларини, референдум натижалари прогнозларини, ўтказилаётган референдум билан боғлиқ бошқа тадқиқотларни эълон қилиш.

Хорижий (халқаро) кузатувчиларнинг референдумга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ бўлмаган тадбирларда иштирок этиши МСК томонидан олдиндан келишилган ҳолда амалга оширилади.

12. Хорижий (халқаро) кузатувчиларнинг ваколат муддати уларга мандат берилган кундан бошланади ва референдум якунлари расман эълон қилинган куни тугайди.

IV боб. Хорижий (халқаро) кузатувчилар фаолиятининг кафолатлари

13. Хорижий (халқаро) кузатувчилар Ўзбекистон Республикаси худудида бўлиши вақтида Ўзбекистон Республикаси ҳимояси остида бўладилар ва уларнинг қонун ҳужжатларида белгиланган ҳуқуқ ва эркинликлари таъминланади.

14. Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги, МСК, референдум ўтказувчи округ ва участка комиссиялари ўз ваколатлари доирасида хорижий (халқаро) кузатувчилар фаолиятига кўмаклашади.

15. Референдум ўтказувчи комиссиялар хорижий (халқаро) кузатувчини мандати ва шахсини тасдиқловчи ҳужжатига асосан рўйхатга олгандан кейин унга ўз ваколатларини тўлақонли ҳамда тўсқинликсиз амалга ошириши учун шароит яратиб беради.

16. Хорижий (халқаро) кузатувчилар ўз фаолиятларини мустақил равишда амалга оширадилар.

V боб. Референдум тўғрисидаги қонунчиликни ва хорижий (халқаро) кузатувчиларнинг ҳуқуқларини бузганлик учун жавобгарлик

17. Хорижий (халқаро) кузатувчилар мазкур Низомда белгиланган ўз ваколатлари доирасидан четга чиқувчи фаолиятни амалга оширишга, шунингдек референдумга тайёргарлик кўриш, уни ўтказиш ва референдумни кузатиш билан боғлиқ бўлмаган фаолият билан шуғулланишда ўз мақомидан фойдаланишга ҳақли эмас.

18. Агар хорижий (халқаро) кузатувчи Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларининг талабларини, халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этилган қоидалари ва нормаларини бузса, МСК хорижий (халқаро) кузатувчи ваколатларини муддатидан илгари тугатиши мумкин.

19. Хорижий (халқаро) кузатувчиларнинг ҳуқуқларини бузган шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

Ўзбекистон Республикасининг референдумида
хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлардан
қатнашадиган кузатувчилар тўғрисидаги низомга
1-ИЛОВА

Хорижий (халқаро) кузатувчи сифатида аккредитация қилиш учун
АНКЕТА
APPLICATION FORM
for registration as a foreign (international) observer

1.	Фамилияси Family name Исми First name Отасининг исми Patronymic	
2.	Туғилган санаси (кун, ой, йил) Date of birth (day, month, year) Туғилган жойи Place of birth	
3.	Фуқаролиги Present nationality	
4.	Шахсини тасдиқловчи ҳужжат Identification document Рақами Number Берилган вақти Date of issue Қачонгача ҳақиқий (кун, ой, йил) Date of expiry (day, month, year)	
5.	Қайси тилларда сўзлашади Knowledge of languages	
6.	Иш жойи (тўлиқ номланиши, манзили, телефон, факс) Place of work (full name, address, phone, fax of the organization)	
7.	Лавозими Position/Designation	
8.	Сизни хорижий (халқаро) кузатувчи сифатида тавсия этган мамлакат (ташкилот) номи Name of organization/state You represent as foreign (international) observer Телефон (факс) Phone (fax)	
9.	Уй манзили Present home address Телефон Phone Факс Fax E-mail	
10.	Хорижий (халқаро) кузатувчилик тажрибаси, шу жумладан Ўзбекистонда (мамлакат, йил, қайси миссия таркибида) Experience from election observation, including in Uzbekistan (country, year, mission)	
11.	Ўзбекистон Республикасига келиш санаси Date of arrival to the Republic of Uzbekistan	
12.	Ўзбекистон Республикасидан кетиш санаси Date of departure from the Republic of Uzbekistan	
13.	Сана Date	Имзо Signature

Ўзбекистон Республикасининг референдумида
хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлардан
қатнашадиган кузатувчилар тўғрисидаги низомга
2-ИЛОВА

ХОРИЖИЙ (ХАЛҚАРО) КУЗАТУВЧИ МАНДАТИНИНГ НАМУНАСИ ВА ТАВСИФИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси	
Ўзбекистон Республикаси референдуми <i>(ўтказиш санаси)</i>	
ХОРИЖИЙ (ХАЛҚАРО) КУЗАТУВЧИ	
МАНДАТ № ____	

<i>(фамилияси)</i>	

<i>(исми)</i>	

<i>(мамлакат/ташкilotнинг номи)</i>	
Марказий сайлов комиссияси Раиси	<i>М.Ў.</i> _____ <i>(имзо)</i>
<small>Ушбу мандат шахсини тасдиқловчи ҳужжат кўрсатилганида ҳақиқий ҳисобланади ва референдум яқунлари расман эълон қилинган кунгача амал қилади.</small>	

Хорижий (халқаро) кузатувчининг мандати унинг мақомини тасдиқловчи ҳужжатдир.

Мандат намунада реквизитлари келтирилган 140 x 100 мм. ўлчамдаги икки тарафли (ўзбек ва рус ёки ўзбек ва инглиз тилларида) намунавий бланкда расмийлаштирилади.

Мандатни тайёрлашда Ўзбекистон Республикаси Давлат рамзлари, Марказий сайлов комиссиясининг логотипи, шунингдек турли безак ва ранглардан фойдаланилиши мумкин.

Мандатда унинг тартиб рақами, хорижий (халқаро) кузатувчининг фамилияси, исми, уни вакил сифатида юборган мамлакат (хорижий давлатларнинг кузатувчилари учун) ва (ёки) ташкилот (халқаро ташкилотларнинг кузатувчилари учун) номи кўрсатилади ва Марказий сайлов комиссияси раисининг имзоси қўйилиб, комиссиянинг гербли думалок муҳри билан тасдиқланади. Техник имкониятлардан келиб чиқиб, мандат QR-код орқали тасдиқланиши мумкин.